

Jakelussa mainituille

ALUEKESKUS- JA KAUPUNKIPOLITIIKAN PERUSRAHOITUKSEN KÄYTTÖ VUONNA 2003 SEKÄ TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAN LAADINTA VUODELLE 2004

Nimetessään 6.9.2001 alueet aluekeskusohjelmaan valtioneuvosto valtuutti sisäasiainministeriön antamaan nimettyjen alueiden ohjelmamenettelyä koskevia ohjeita. Tämän valtuutuksen perusteella tässä kirjeessä ohjeistetaan vuoden 2003 perusrahoituksen maksatusta ja seurantaa sekä vuoden 2004 toiminta- ja taloussuunnitelman laadintaa.

Vuoden 2004 toiminta- ja taloussuunnitelman käsittelyä ja perusrahoituspäätöksen valmistelua varten sisäasiainministeriö edellyttää, että aluekeskusohjelma-alueet toimittavat 2.1.2004 mennessä

- a) tarkennetun toimintasuunnitelman vuodelle 2004,
- b) tarkennetun taloussuunnitelman vuodelle 2004 ja
- c) selvityksen vuoden 2003 toiminnasta ja varojen käytöstä.

Tarkennettu toiminta- ja taloussuunnitelma vuodelle 2004 tulee olla hyväksytty haki- jaorganisaation operationaalisessa päätöksentekooelimestä eli kaupunginhallituksessa, kuntayhtymän hallituksessa, seutuhallituksessa tai vastaavassa. Toiminta- ja taloussuunnitelman allekirjoittajalla on oltava allekirjoitusoikeus.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä linjasi kokouksessaan 18.9.2003 aluekeskusohjelman vuosien 2004-2006 toteutusta koskevat periaatteet. Päätöksessään ministerityöryhmä totesi, että Helsingin seudun vaikutuspiirissä olevien kehyskuntien muodostamien toiminnallisten seutujen kehittämistarpeet ovat osa kaupunkiverkon kokonaisvaltaista kehittämistä ja laajan pääkaupunkiseudun erityistarpeiden tarkastelua. Siten on perusteltua, että kehyskunnista muodostuvat seudut voivat hyödyntää myös aluekeskus- ja kaupunkipolitiikan toteutukseen käytettävissä olevaa perusrahoitusta ja tulla kokonaisuuden toteutumista koskevan arvioinnin piiriin. Näin ollen tämä ohjekirje koskee myös seuraavien alueiden kaupunkiohjelmaa: pääkaupunkiseutu, Hiiden alue (Lohja, Karjalohja, Sammatti, Nummi-Pusula, Vihti), Västra Nyland (Hanko, Tammisaari, Karjaa, Pohja, Inkoo, Siuntio) ja Keski-Uudenmaan KUUMA -ryhmä.

Vuoden 2003 perusrahoitus

Alueille jaettiin valtioneuvoston 27.2.2003 tekemän päätöksen mukaisesti aluekeskusohjelman ja kaupunkipoliittisten toimenpiteiden rahoittamiseen 7 900 000 euron määräraha vuodelle 2003. Lisäksi tällä päätöksellä jaettiin vuoden 2002 siirtyneitä varoja

370 000 euroa, yhteensä **8 270 000 euroa**. Vuoden 2003 aluekeskusohjelmien perusrahoituksen alueellinen jako perustui aluekeskusohjelma-alueiden laatimiin tarkennettuun toiminta- ja taloussuunnitelmiin. Perusrahoituksella rahoitettaviksi kustannuksiksi hyväksytään 1.1.2003-31.12.2003 budjetoidut kustannukset koskien ohjelman kehittämistä, koordinoimista, ohjelmaa toteuttavien hankkeiden edellyttämien selvitysten laatimista sekä hankkeiden käynnistämistä. **Toiminta- ja taloussuunnitelmassa esitettyjen perusrahoituksella rahoitettavaksi hyväksytyjen toimenpiteiden tulee olla maakuntien liittojen hyväksymiä viimeistään 31.1.2004 ja maksamia viimeistään 30.6.2004.**

Jos hyväksytyyn toiminta- ja taloussuunnitelmaan tehtävät muutokset muuttavat valtioneuvostossa tai sisäasiainministeriössä hyväksytyä aluekeskusohjelmaa tai sen painotuksia oleellisesti, muutokset tulee hyväksyttäväksi sisäasiainministeriössä. Vähäiset muutokset, jotka koskevat hankkeiden yksityiskohtaista sisältöä, rahoitussuunnitelmaa tai kustannusarviota, hyväksytään maakunnan liitossa.

Kunkin vuoden toiminta- ja taloussuunnitelman toteutumista seurataan vuosittaisten toimintakertomusten perusteella. Tulevien vuosien perusrahoituspäätöksiä tehtäessä otetaan erityisesti huomioon aikaisemmin myönnettyjen varojen sitomis- ja maksatusaste sekä toiminnan tuloksellisuus.

Jos vuoden 2003 perusrahoitusta ei ole pystytty käyttämään suunnitelman mukaisesti ja sitä on siirtymässä käytettäväksi vuonna 2004, tulee perustellusti selvittää miksi suunnitelma ei ole toteutunut. Jos siirtyvälle rahoitukselle on olemassa olevat käyttökohteet, on myös tästä tehtävä perusteltu selvitys. Käyttämättä jäävä vuosien 2002-2003 perusrahoitus voi vaikuttaa vähentävästi vuoden 2004 perusrahoituspäätökseen.

Valtioneuvosto voi myös kohdistaa lisärahoitusta niille ohjelma-alueille, joilla on kuluun ohjelmakauden ensimmäisen vaiheen (2001-2003) aikana syntynyt lupaavia käytäntöjä ja toimintamalleja.

Aluekeskusohjelman toiminta- ja taloussuunnitelma vuonna 2004

Aluekeskusohjelman toimintasuunnitelma esitetään käyttäen apuna *liitteessä 1* esitettyä rakennetta ja kysymyspohjaa.

Taloussuunnitelmassa ohjelma-alueen tulee esittää kokonaiskustannusarvio ja rahoitussuunnitelma vuodelle 2004. Rahoitustarve eritellään käyttökohteittain ja rahoitussuunnitelma esitetään rahoituslähteittain. Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma esitetään *liitteen 2* taulukkopohjaa käyttäen.

Sisäasiainministeriön 25.8.2003 lähettämässä kirjeessä (SM-2003-02481/Ha-62) edellytetään, että aluekeskusohjelma-alueet laativat vastaukset aluekeskusohjelman II vaiheen (2004-2006) tavoitteita koskeviin kysymyksiin ja palauttavat vastauksensa sisäasiainministeriöön 20.10.2003 mennessä. Kirjeessä on myös kerrottu pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelman edellyttämät aluekeskusohjelmien painopisteet. Nyt laadittavan vuotta 2004 koskevan toiminta- ja taloussuunnitelman tulee noudattaa kyseisessä kirjeessä määriteltyjä painopisteitä.

Aluekeskusohjelma on valtioneuvoston erityisohjelma, jonka tavoitteet tulee alueiden kehittämislain 10 § mukaan sisällyttää maakuntaohjelmaan ja sen toteuttamissuunni-

telmaan. Aluekeskusohjelman toteutus edellyttää siten hyvää yhteistyötä aluekeskusohjelma-alueiden kuntien, maakuntien liittojen ja valtion aluehallintoviranomaisten kesken. Aluekeskusohjelman toteutuksen tulee olla yhteen sovitettu maakuntaohjelmamprosessiin. Toiminta- ja taloussuunnitelman laadinnassa tulee huolehtia siitä, että yhteistyöneuvotteluissa on sovittu niiden hankkeiden jatkorahoituksesta ja toteuttamisesta, joiden käynnistämiseen haetaan perusrahoitusta vuonna 2004.

Hyväksyttävät kustannukset vuonna 2004

Aluekeskusohjelman perusrahoituksessa noudatetaan alueiden kehittämislakia (602/2002), valtioneuvoston asetusta alueiden kehittämistoimenpiteiden rahoituksesta (1225/2002) sekä sisäasiainministeriön antamia tarkempia ohjeita. Aluekeskusohjelmien toteutuksen tulee perustua tiiviiseen yhteistyöhön maakuntien liittojen ja valtion aluehallintoviranomaisten kanssa.

Hallitusohjelman mukaisesti aluekeskusohjelman toteutuksen yksi keskeinen painopiste on alueellisen vaikuttavuuden vahvistaminen. Aluekeskusohjelmaan nimettyjen alueiden edellytetään selvittävän yhteistyössä aluekeskuksia ympäröivien seutukuntien ja maakuntansa liiton kanssa verkostoyhteistyön mahdollisuuksia, tavoitteita ja käytännön toteutusta. Tarkoituksena on, että aluekeskusohjelmaan verkottuvat ohjelma-alueita ympäröivät seudut sopivat aluekeskusyhteistyökumppaninsa kanssa yhteistyön tavoitteista ja niitä toteuttavista hankkeista. Yhteistyössä toteutettavien hankkeiden tulee vastata aluekeskusohjelmalle asetettuja tavoitteita ja kriteereitä (SM-2000-01786/Ha-62, 3.11.2000) ja niiden tulee tukea verkottuvien seutujen seudullisten rakenteiden kehittymistä. Yhteistyöhankkeista seuraavat toimenpiteet ja niistä aiheutuvat kustannukset tulee esittää ohjelmaan nimetyn alueen toiminta- ja taloussuunnitelmasa. Kriteerit täyttävät kustannukset huomioidaan määrärahojen puitteissa aluekeskusohjelmaan nimettävien alueiden perusrahoituksessa. Verkottuvien seutujen tulee vastata näissä tapauksissa yhteishankkeiden omarahoitusosuudesta.

Vuonna 2004 perusrahoitusta myönnetään ohjelman kehittämisen ja koordinoinnin lisäksi myös ohjelmaa toteuttavien hankkeiden edellyttämien selvitysten laatimiseen ja hankkeiden käynnistämiseen. Aluekeskusohjelmille suunnattua perusrahoitusta ei voi käyttää yksinomaan hanketoimintaan. Ohjelmatyön kehittämiseen ja koordinointiin tulee osoittaa sen edellyttämät voimavarat. Yhteistyömallit ja -rakenteet sekä niiden kehittyminen ovat aluekeskusohjelman seurannan ja arvioinnin kohteita. Aluekeskusohjelman perusrahoituksen piiriin kuuluvat toimenpiteet tulee toteuttaa seudullisesti tai niillä tulee ainakin olla seudullista vaikuttavuutta.

Alueiden kehittämislain 26 §:n mukaan tuen saajan on itse osallistuttava hankkeen rahoitukseen. Aluekeskusohjelmassa edellytettävän omarahoituksen tulee olla kuntien tai yksityisen sektorin osoittamaa rahoitusta. Perusrahoituksen osuus hyväksyttävistä kustannuksista on 50 %. Koska aluekeskusohjelman toteuttamiseksi käynnistettyjen toimenpiteiden rahoituksessa voi olla mukana eri kanavien kautta haettua rahoitusta, on huomattava, että aluekeskusohjelmiin kuuluvien toimenpiteiden toteuttamisessa valtionrahoituksen osuus saa olla enintään 70 % kokonaisrahoituksesta. Momentin käyttöperusteella aluekeskusohjelmalle perusrahoituksena myönnettyä maakunnan kehittämisrahaa (26.98.43) ei voi käyttää rakennerahasto-ohjelmien eikä EU:sta suoraan rahoitettavien tutkimus- ja kehittämisohjelmien vastinrahoituksena.

Eritellyssä kustannusarviossa on otettava huomioon, että hakijaorganisaation vakinaisessa virka- tai työsuhteessa olevan henkilön palkkakuluihin voidaan aluekeskusohjelman kautta myöntää rahoitusta ainoastaan silloin, jos tämän tilalle palkataan toinen henkilö kokonaan tai osittain. Aluekeskusohjelmassa osittain työskentelevän henkilön työajan kohdentuminen on kyettävä osoittamaan seurantatietojen avulla. Hakijaorganisaation määräaikaisessa projektissa toimivan henkilön siirtyminen aluekeskusohjelmatyöhön edellyttää todistusta hankkeen loppumisesta, kirjallista selvitystä töiden jakamisesta tulevaisuudessa tai kirjallista työajan seurantaa.

Aluekeskuksille myönnettävä perusrahoitus on pidettävä erillään hakijaorganisaation muusta toiminnasta. Perusrahoituksesta on pidettävä erillistä kirjanpitoa tai se on esitettävä taustaorganisaation kirjanpidossa omalla tilillään siten, että sen seuraaminen ja valvominen on mahdollista.

Pääperiaatteena on, että avustus myönnetään hakijalle jälkikäteen toteutuneiden hyväksytyjen kustannusten perusteella. Liitto voi maksaa avustusta myös etukäteen hankkeen edistymisen ja kustannusten ajoittumisen perusteella, jos katsoo siihen olevan erityistä tarvetta. Ennakkoa on haettava kirjallisesti ja hakemuksessa on perusteltava ennakon tarve, kustannusten laatu ja arvioitava niiden ajoittuminen. Ennakon enimmäismäärä on 30 % myönnetystä tuesta.

Aluekeskusohjelma-alueiden tulee ottaa yhteyttä ao. liittoon ja huolehtia siitä, että maksatushakemus toimitetaan tarpeeksi ajoissa sen käsittelyä ja maksamista varten. Maakuntien liitot seuraavat varojen käyttöä maakunnan kehittämisrahan säännösten mukaisesti.

Selvitys vuoden 2003 toiminnasta ja varojen käytöstä

Vuotta 2004 koskevan toiminta- ja taloussuunnitelman lisäksi tulee 2.1.2004 mennessä toimittaa selvitys vuoden 2003 toiminnasta ja varojen käytöstä. Selvityksessä tulee esittää toteutuneet kustannukset suhteessa vuoden 2003 toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä selvittää vuoden 2003 toimintasuunnitelman yhteenvetoa (*liite 3*) apuna käyttäen, miten vuodelle 2003 asetetut tavoitteet ja painopisteet ovat toteutuneet, mikä on ollut ohjelman lisäarvo alueelle sekä miten seudullisuus ja kumppanuus ovat ohjelma-alueilla toteutuneet. Kaupunkiohjelmien toteutukseen vuonna 2003 perusrahoitusta saaneet alueet esittävät vuoden 2003 toimintaa koskevat keskeiset tiedot vapaa-muotoisesti (enintään kaksi liuskaa).

Sisäasiainministeriöön tulee vuosittain toimittaa myös viralliset toimintakertomukset, joilla täsmennetään aikaisemmin toimitettuja selvityksiä toiminnasta ja varojen käytöstä.

Vuoden 2004 tarkennetun toiminta- ja taloussuunnitelman aikataulu

Tarkennettu toiminta- ja taloussuunnitelma vuodelle 2004 tulee toimittaa **sisäasiainministeriön kirjaamoon 2.1.2004 mennessä** osoitteella PL 26, 00023 VALTIO-NEUVOSTO sekä sähköpostilla osoitteeseen hanna.paakkolanvaara@intermin.fi.

Saatekirjeessä on mainittava perusrahoituksena haettavan avustuksen määrä euroina sekä varmennettava tietojen paikkansapitävyys hakijan allekirjoituksella.

Projektijohtaja

Ulla-Maija Laiho

Ylitarkastaja

Hanna Paakkolanvaara

LIITTEET Kysymyslista toimintasuunnitelman laadintaa varten (*liite 1*)
Taulukko kustannusarvion ja rahoitussuunnitelman laadintaa varten (*liite 2*)
Kunkin aluekeskusohjelman vuoden 2003 toimintasuunnitelman yhteenveto toimintakertomusta varten (*liite 3*)

JAKELU Aluekeskusohjelma-alueet
Helsingin kaupunki/pääkaupunkiseudun kaupunkiohjelma
Lohjan kaupunki/Hiiden pilotti
Karjaan kaupunki/Västra Nyland
Järvenpään kaupunki/KUUMA

TIEDOKSI Ao. maakuntien liitot
Vammalan kaupunki/Kymppikunnat
Ylä-Pirkanmaan seutukuntayhdistys ry.
SM/kirjaamo

LIITE 1

ALUEKESKUSOHJELMAN TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2004
(Toimintasuunnitelmassa vastataan kaikkiin kysymyksiin ja täsmentäviin alakysymyksiin)

1. Mitkä ovat vuoden 2004 toiminnan painopisteet?
2. Minkälaisin toimenpitein painopisteitä toteutetaan vuonna 2004?
 - 2.1. Ohjelman toteuttamisen edellyttämät selvitykset
 - 2.2. Ohjelmaan toteuttamiseksi käynnistettävät ja käynnissä olevat hankkeet
3. Miten vuoden 2004 aikana täsmennetään aluekeskusohjelman suhdetta muuhun alueella käynnissä olevaan ohjelmatyöhön kuten osaamiskeskusohjelmaan, EU:n rakennerahasto- ja yhteisaloiteohjelmiin?
4. Miten aluekeskusohjelman sisältämät toimenpiteet on nivottu maakuntaohjelmaan ja sen toteuttamissuunnitelmaan?
5. Miten seuraavat aluekeskusohjelman painopisteet toteutuvat vuoden 2004 toiminnassa?
 - 5.1 Seudullinen yhteistyö
 - 5.2 Osallisuus ja kansalaisvaikuttaminen
 - 5.3 Verkottuminen
 - 5.4 Alueellinen vaikuttavuus

TARKENNETTU TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMA VUODELLE 2004

HAKIJA:

A: Ohjelman yleiskulut, koordinointi ja hallinnointi:

Kustannusarvio 2004	euroa
Palkkakulut ja henkilöstösivukulut	
Ostopalvelut	
Matkakulut	
Koneiden ja laitteiden hankintamenot	
Toimisto- ja vuokratkustannukset	
Luontoissuoritukset (mitä?)	
Muut menot	
Kustannukset yhteensä	

Rahoitussuunnitelma 2004	euroa
Maakunnan liitto (Aluekeskusohjelman perusrahoitus)	
Omarahoitusosuus	
- <i>kunta/ kunnat</i>	
- <i>yksityinen</i>	
Rahoitus yhteensä	

B: Ostopalveluina hankittavat, ohjelmaa toteuttavat toimenpiteet (toimenpide 1, 2, 3, jne.):

Kustannusarvio 2004	euroa
Toimenpide 1:	
Kustannukset yhteensä	
Rahoitussuunnitelma 2004	euroa
Maakunnan liitto (Aluekeskusohjelman perusrahoitus)	
Omarahoitusosuus	
- <i>kunta/ kunnat</i>	
- <i>yksityinen</i>	
Rahoitus yhteensä	

Kustannusarvio 2004	euroa
Toimenpide 2:	
Kustannukset yhteensä	
Rahoitussuunnitelma 2004	euroa
Maakunnan liitto (Aluekeskusohjelman perusrahoitus)	
Omarahoitusosuus	

- <i>kunta/ kunnat</i>	
- <i>yksityinen</i>	
Rahoitus yhteensä	

Kustannusarvio 2004	euroa
Toimenpide 3:	
Kustannukset yhteensä	
Rahoitussuunnitelma 2004	euroa
Maakunnan liitto (Aluekeskusohjelman perusrahoitus)	
Omarahoitusosuus	
- <i>kunta/ kunnat</i>	
- <i>yksityinen</i>	
Rahoitus yhteensä	

OHJELMAN KOKONAISKUSTANNUSARVIO	euroa
Kustannukset yhteensä (A+B)	
OHJELMAN RAHOITUSSUUNNITELMA 2004	euroa
Maakunnan liitto (Aluekeskusohjelman perusrahoitus)	
Omarahoitusosuus	
- <i>kunta/ kunnat</i>	
- <i>yksityinen</i>	
Ohjelman kokonaisrahoitus yhteensä	

* Toimenpiteiden kuvaukset, tavoitteet, toteuttaja- ja vastuutahot tulee esittää toimintasuunnitelmassa kohdassa 2 (2.1., 2.2.).